

Omkar Shikshan prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Gadhinglaj
B. A. (Part- III) (Semester-VI) Examination,
Economics (Paper- XIII)
Economics of Planning-II

१. आर्थिक नियोजन म्हणजे देशातील अर्थव्यवहारांचे ----- होय.

अ) पर्यायीकरण

ब) केंद्रीय नियंत्रण

क) पुनरुज्जीवन

ड) निर्णय

२. ----- देशांत बेरोजगारी मोठ्या प्रमाणात असते.

अ) प्रगत

ब) अविकसित

क) विकसित

ड) विकसनशील

३. 20व्या शतकाला ----- युग असे म्हणतात.

अ) नियोजनाचे

ब) क्रांतीचे

क) संशोधनाचे

ड) विज्ञानाचे

४. नियोजनाद्वारे खाजगी ----- आळा घालून मत्तेदारीचे दुष्परिणाम टाळता येतात.

अ) भांडवलशाहीला

ब) मत्तेदारीला

क) केंद्रीकरणाला

ड) संपत्तीला

५. ----- नियोजनात बाजारयंत्रणेला महत्वाचे स्थान प्राप्त होते.

अ) व्यष्टी

ब) प्रेरित

क) भांडवलशाही

ड) विकेंद्रित

६. दरदिवशी दरडोई 2250 कॅलरीज पेक्षा कमी उष्मांक मिळणारी व्यक्ती दारिद्र्यरेषेखाली असते, असे कोणी म्हटले आहे?

अ) लॉर्ड केन्स

ब) डॉ. व्ही.एम. दांडेकर व निळकंठ रथ

क) सुरेश तेंडूलकर

ड) यापैकी नाही

७. भारतातील पंचवार्षिक योजनांना अंतिम मंजूरी कोण देते

अ) राष्ट्रीय विकास परिषद NDC

ब) निती आयोग

क) वित्त मंत्री

ड) भारताचे राष्ट्रपती

८. खालीलपैकी कोणते विधान नीती आयोगाबद्दल योग्यरीत्या जुळत नाही?

अ) निती आयोगाचे मुख्यालय : दिल्ली

ब) पंतप्रधान : अध्यक्ष

क) मूळ एजन्सी : भारत सरकार

ड) निती आयोगाने यांची जागा घेतली : राष्ट्रीय विकास परिषद

९. आदान-प्रदान विश्लेषण मोठ्या प्रमाणात .....प्रगत देशात वापरले जाते.
 अ) शेती ब) व्यापार
 क) तंत्रज्ञान ड) औद्योगिक
१०. प्रेरित नियोजनात ..... बँकेचे चलनपुरवठ्याचे धोरण महत्वाची भूमिका पार पाडते.
 अ)व्यापारी ब)ग्रामीण
 क)मध्यवर्ती ड)सहकारी
११. व्यक्तीस्वातंत्र्य हा ----- चा आत्मा होय.
 अ)भांडवलशाही ब)समाजवादी
 क)हुकूमशाही ड) लोकशाही
१२. सामाजिक वातावरण व सामाजिक चालीरिती राष्ट्राचा विकास निवडीच्या ----- अडथळा निर्माण करतात.
 अ) तंत्रात ब) पद्धतीत
 क) व्यवहारात ड) प्राधान्यात
१३. प्रा----- यांनी भांडवल उत्पादन प्रमाणाचे 11 प्रकारांत वर्गीकरण केले आहे.
 अ) पॉलस्ट्रीटेन ब) जॉर्जरोटेन
 क) डॉ. मार्शल ड) जे. एम. केन्स
१४. ----- यांच्या मते विकासाच्या सुरुवातीस भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्र योग्य नाही.
 अ) प्रा. लेविस ब) प्रा. नक्स
 क) प्रा. केन्स ड) रोडान
१५. नेहमी समाज हा भविष्य काळापेक्षा ----- अधिक पसंती देतो.
 अ) उत्पन्नाला ब) रोजगाराला
 क) भूतकाळाला ड) वर्तमानकाळाला
१६. प्रकल्पाची निवड ही प्रकल्प ----- आधारित असते.
 अ) खर्चावर ब) मुल्यमापनावर
 क) गुंतवणुकीवर ड) उत्पन्नावर
१७. भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्राचा अवलंब केल्यास श्रमिकांच्या ----- वाढ होते.
 अ) कार्यक्षमतेत ब) उत्पादकतेत
 क) उत्पन्नात ड) उपभोगात
१८. ....बाजार अर्थव्यवस्थेत प्रकल्पाची निवड निव्वळ लाभक्षमतेच्या आधारावर केली जाते.
 अ) मिश्र ब) भांडवली
 क) मुक्त ड) साम्यवादी
१९. ----- अध्यक्षतेखाली 15 मार्च 1950 मध्ये नियोजन मंडळाची स्थापना केली.
 अ) पंडित नेहरूंच्या ब) सरदार पटेलांच्या
 क) लालबहादूर शास्त्रींच्या ड) गोविंद वल्लभ पंतांच्या

२०. सर विश्वेश्वरय्या यांनी आपल्या ग्रंथात भारताने ..... व उद्योग विकासावर विशेष भर दिलापाहिजे असे सांगितले.

अ) शेती

ब) लघुउद्योग

क) व्यापार

ड) कुटिरोद्योग

२१. नियोजनाच्या यशस्वितेसाठी योग्य ..... माहितीची अधिक प्रमाणात गरज असते.

अ) सांख्यिकीय

ब) तांत्रिक

क) तात्विक

ड) व्यवस्थापकीय

२२. नियोजन यशस्वी होण्यासाठी लोकांचे ..... सहकार्य आवश्यक असते.

अ) अंगभूत

ब) स्वयंस्फूर्त

क) उत्साही

ड) सततचे

२३. भारतात ..... नियोजन आहे.

अ) लोकशाही

ब) विकेंद्रित

क) भांडवलशाही

ड) व्यष्टी

२४. नियोजनाद्वारे खाजगी ..... आळा घालून मत्तेदारीचे दुष्परिणाम टाळता येतात.

अ) भांडवलशाहीला

ब) मत्तेदारीला

क) केंद्रीकरणाला

ड) संपत्तीला

२५. लोकशाही नियोजनात ..... महत्त्वाचे स्थान असते.

अ) व्यक्ती स्वातंत्र्याला

ब) सत्तेच्या विकेंद्रीकरणाला

क) सक्तीला

ड) मत्तेदारीला

२६. .... यांच्यामते, कल्याणकारी राज्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्याचे साधन म्हणजे आर्थिक नियोजन होय.

अ) प्रा. रॉबिन्स

ब) प्रा. बेन

क) डॉ. डाल्टन

ड) हर्मन लेव्ही

२७. निती आयोगाचे----- सदस्य असतात.

अ) राज्याचे मुख्यमंत्री

ब) केंद्रशासित प्रदेशाचे गव्हर्नर

क) पंतप्रधान

ड) वरील सर्व

२८. निती आयोग याबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे.

अ) निती आयोग 25 जानेवारी 2016 रोजी स्थापन झाला.

ब) वाणिज्य व उद्योग मंत्रालयाच्या अंतर्गत निती आयोग सुरू झाला.

क) निती आयोग भारत सरकारचे थिंक टँक हे धोरण आहे.

ड) निती आयोग ही केंद्र सरकारची स्वतंत्र एजन्सी आहे.

२९. भारतीय नियोजनाचे ----- शिल्पकार आहेत.

अ) मोरारजी देसाई

ब) महात्मा गांधी

क) बी. आर. आंबेडकर

ड) पंडित नेहरू

३०. खालील पैकी भारतीय नियोजनाचे उद्दिष्ट कोणते आहे?

अ) आर्थिक वृद्धी

ब) आत्मनिर्भरता

क) बेरोजगारी दूर करणे

ड) वरील पैकी सर्व

३१. भारताच्या पहिल्या पंचवार्षिक योजनेचे मुख्य लक्ष कोणते होते?

- अ) पायाभूत सुविधा विकास
क) उद्योग क्षेत्राचा विकास

- ब) शेती विकास
ड) सेवा क्षेत्राचा विकास

३२. खालील पैकी भारतीय नियोजनाचे यश कोणते आहे?

- अ) राष्ट्रीय उत्पन्नात वाढ
क) शेती क्षेत्राचा विकास

- ब) दरडोई उत्पन्नात वाढ
ड) वरील पैकी सर्व

३३. .... यांच्यामते, कल्याणकारी राज्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्याचे साधन म्हणजे आर्थिक नियोजन होय.

- अ) प्रा.बेन
क) डॉ.डाल्टन

- ब) प्रा.रॉबिन्स
ड) हर्मन लेव्ही

३४. भारताची पहिली पंचवार्षिक योजना केव्हा सुरु झाली?

- अ) 1950
क) 1951

- ब) 1952
ड) 1955

३५. निती आयोग कधी स्थापित झाल?

- अ) 5 जानेवारी 2016
क) 14 मे 2014

- ब) 1 जानेवारी 2015
ड) 1 जुलै 2015

३६. भारताचे ..... हे नियोजन मंडळाचे पदसिद्ध अध्यक्ष असतात.

- अ) नियोजनमंत्री
क) गृहमंत्री

- ब) पंतप्रधान
ड) राष्ट्रपती

३७. सरासरी भांडवल उत्पादन प्रमाण काढण्याचे सूत्र ..... होय.

अ) $ACOR = \frac{K}{y}$

ब) $ACOR = \frac{\Delta k}{\Delta k}$

क) $D = \frac{I}{(I-1)^1}$

ड) $\frac{MV}{T}$

३८. प्रा एस एस एन अगरवाल यांनी ..... यांच्या तत्त्वज्ञानावर आधारित योजना मांडली.

- अ) फुले
क) नेहरू

- ब) गांधी
ड) गाडगीळ

३९. भारतीय नियोजन आयोगाची स्थापना ..., मध्ये झाली.

- अ) इ.स. 1947
क) इ.स. 1951

- ब) इ.स. 1950
ड) वरीलपैकी काही नाही

४०. निती आयोगाचे.... सदस्य असतात.

- अ) राज्याचे मुख्यमंत्री
क) पंतप्रधान

- ब) केंद्रशासित प्रदेशाचे गव्हर्नर
ड) वरील सर्व

४१. भारताने ..... अर्थव्यवस्थेचा स्वीकार केला आहे.

- अ) समाजवादी
क) मिश्र

- ब) भांडवलशाही
ड) साम्यवादी

४२. ----- यांनी 'नियोजन करा किंवा नष्ट व्हा' असा संदेश भारतीयांना दिला.
- अ) महात्मा गांधी
क) सर विश्वेश्वरय्या
- ब) पंडित नेहरू
ड) सुभाषचंद्र बोस
४३. .... विकासासाठी नियोजनाद्वारे काही खास प्रयत्न करता येतात.
- अ)संतुलित
क) विषमतोल
- ब)असंतुलित
ड)यापैकी नाही
४४. नियोजनाद्वारे विभाजन कार्यासाठी खर्च होणाऱ्या मानवी शक्तीचा ..... टाळता येतो.
- अ) उपयोग
क) अपव्यय
- ब) दुरुपयोग
ड) संघर्ष
४५. अर्थव्यवस्थेतील उत्पादन सामग्री इष्ट उत्पादनक्षेत्राकडे वळविण्याचा प्रयत्न..... नियोजनात केला जातो.
- अ)भांडवलशाही
क)व्यष्टी
- ब)प्रेरित
ड)विकेंद्रित
४६. मूर्तलाभ म्हणजे जे..... संदर्भात गणना करता येतात.
- अ) पैशाच्या
क) लाभाच्या
- ब) वस्तूच्या
ड) तोट्याच्या
४७. सामाजिक वातावरण व सामाजिक चालीरिती राष्ट्राचा विकास निवडीच्या ..... अडथळा निर्माण करतात.
- अ) तंत्रात
क) व्यवहारात
- ब) पद्धतीत
ड) प्राधान्यात
४८. श्रमप्रधान उत्पादन तंत्रामुळे .....निर्मिती होवून बेकारीची समस्या सुटण्यास मदत होते.
- अ) व्यवसाय
क) रोजगार
- ब) उत्पन्न
ड) बेरोजगार
४९. आदान-प्रदानविश्लेषण अर्थव्यवस्थेतील ..... लक्ष केंद्रीत करते.
- अ) विषमतेवर
क) आंतरसंबंधावर
- ब) समतोलावर
ड) असमतोलावर
५०. भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्रात..... चा वेग जास्त असतो.
- अ) गुंतवणूक
क) व्याज
- ब) बचत
ड) किंमती
५१. सरासरी भांडवल उत्पादन प्रमाण काढण्याचे सूत्र ..... होय.
- अ) $ACOR = \frac{K}{y}$
क) $D = \frac{I}{(I-T)^1}$
- ब) $ACOR = \frac{\Delta k}{\Delta k}$
ड) $\frac{MV}{T}$

५२. राष्ट्रीय विकास परिषद नियोजन मंडळाच्या संदर्भात..... भूमिका पार पाडते.
- अ) व्यवस्थापनाची
क) मध्यस्थाची
- ब) कार्यवाहीची
ड) समन्वयकाची
५३. विसाव्या शतकाला ..... युग असे म्हणतात.
- अ) क्रांतीचे
क) विज्ञानाचे
- ब) संशोधनाचे
ड) नियोजनाचे
५४. निती आयोगाचे सध्याचे अध्यक्ष ..... हे आहेत.
- अ) पंतप्रधान
क) श्रीमती खुल्लर
- ब) अरविंद पनगरिया
ड) अरुण जेटली
५५. खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्याने 1 जून 2018 आणि 31 ऑक्टोबर 2018 या कालावधीत महत्वकांक्षी जिल्ह्यात प्रथम क्रमांक मिळविला आहे.
- अ) वीरूधूनगर (तामिळनाडू)
क) हायलाकंडी (आसाम)
- ब) मेवाट (हरियाणा)
ड) पाकुर (झारखंड)
५६. अविकसित देशातील लोकांचा..... हा प्रमुख व्यवसाय आहे.
- अ) शेती
क) व्यापार
- ब) उद्योग
ड) कारखानदारी
५७. भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्र हे ..... उत्पादन तंत्रापेक्षा अधिक कार्यक्षम ठरते.
- अ) श्रमप्रधान
क) वास्तव
- ब) मध्यममार्गी
ड) यापैकी नाही.
५८. देशातील गुंतवणूक ..... अवलंबून असते.
- अ) उत्पादनावर
क) गुंतवणुकीवर
- ब) कार्यक्षमतेवर
ड) भांडवल संचयावर
५९. भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्राचा अवलंब केल्यास श्रमिकांच्या..... वाढ होते.
- अ) कार्यक्षमतेत
क) उत्पन्नात
- ब) उत्पादकतेत
ड) उपभोगात
६०. श्रमप्रधान उत्पादन तंत्रामुळे ..... वस्तुंचे उत्पादन मोठ्या प्रमाणावर करता येते.
- अ) भांडवली
क) सेवा
- ब) औद्योगिक
ड) उपभोग्य
६१. ----- यांनी 'नियोजन करा किंवा नष्ट व्हा' असा संदेश भारतीयांना दिला.
- अ) महात्मा गांधी
क) पंडित नेहरू
- ब) सर विश्वेश्वरय्या
ड) सुभाषचंद्र बोस

६२. निती आयोग कधी स्थापित झाल?

अ) 1 जानेवारी 2015

ब) 5 जानेवारी 2016

क) 14 मे 2014

ड) 1 जुलै 2015

६३. निती आयोगाचे संपूर्ण रूप----- हे आहे.

अ) भारतीय नियोजनासाठी राष्ट्रीय संस्था

ब) भारत परिवर्तनासाठी राष्ट्रीय संस्था

क) भारत प्रसारित करण्यासाठी राष्ट्रीय संस्था

ड) यापैकी नाही

६४. आर्थिक वृद्धीचा मुख्य मापणदंड म्हणजे

अ) देशाच्या वास्तव राष्ट्रीय उत्पन्नात आणि दरडोई उत्पन्नात सातत्याने विस्तार घडून येणे

ब) मानवी जीवनाच्या पातळीत गुणात्मक सुधारणा

क) सरासरी आयुर्मान आणि साक्षरता प्रमाणात वाढ

ड) वरील पैकी सर्व

६५. भारतीय नियोजनाचे -----शिल्पकार आहेत.

अ) पंडित नेहरू

ब) महात्मा गांधी

क) बी. आर. आंबेडकर

ड) मोरारजी देसाई

६६. खालील पैकी भारतीय नियोजनाचे यश कोणते आहे?

अ) राष्ट्रीय उत्पन्नात वाढ

ब) दरडोई उत्पन्नात वाढ

क) शेती क्षेत्राचा विकास

ड) वरील पैकी सर्व

६७. भारताची पहिली पंचवार्षिक योजना केव्हा सुरु झाली?

अ) 1950

ब) 1952

क) 1951

ड) 1955

६८. ----- देशांत बेरोजगारी मोठ्या प्रमाणात असते.

अ) अविकसित

ब) प्रगतक

क) विकसित

ड) विकसनशील

६९. मंदीच्या काळात भांडवलात वाढ करूनही उत्पादनात ..... प्रवृत्ती दिसून येते.

अ) घटती

ब) वाढती

क) ऱ्हासमान

ड) स्थिर

७०. मुक्त अर्थव्यवस्थेतील दोष दूर करण्यासाठी आणि आर्थिक विकासाला योग्य दिशा देण्यासाठी ..... आवश्यकता असते.

अ)उत्पन्नाची

ब)रोजगाराची

क)भांडवलाची

ड) नियोजनाची

७१. .... नियोजनात लोकांनी निवडून दिलेल्या प्रतिनिधींकडून अर्थव्यवस्थेचे नियमन केले जाते.

अ)सूक्ष्म

ब)विकेंद्रित

क)लोकशाही

ड)प्रेरित

७२. आदान-प्रदानविश्लेषण अर्थव्यवस्थेतील ..... लक्ष केंदीत करते.

अ) आंतरसंबंधावर

ब) समतोलावर

क) विषमतेवर

ड) असमतोलावर

७३. भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्रात..... चा वेग जास्त असतो.

अ) किंमती

ब) बचत

क) व्याज

ड) गुंतवणूक

७४. औद्योगिकीकरण हे कोणती समस्या सोडविण्याचे महत्वाचे साधन आहे?

अ) बेकारी

ब) दारिद्र्य

क) प्रादेशिक असमतोल

ड) वरील सर्व

७५. भारताची दुसरी पंचवार्षिक योजना कोणत्या प्रारूपावर आधारित होती?

अ) महालनोबीस

ब) हेराल्ड डोमर

क) मुंबई योजना

ड) वरील पैकी नाही

